

Barracas de huerto

Moisés Gallego

Les barraques de tros

Tinc al davant un dossier de mida Din A3 que inclou un compendi de barraques. Cadascun dels fulls, relligats en espiral, en descriu una. Els fulls són impresos a una cara i inclouen l'alçament de plànols i diverses fotografies. El quadern és el resum d'un treball elaborat per alumnes de segon curs de Projectes de l'Escola d'Arquitectura de La Salle, dirigit pels professors Pau Pérez, Sergi Serra, Alfons Soldevila, Pedro García, José Luis Echeverría i Jordi Casadevall, durant el curs 2005-2006. Una part d'aquestes barraques es troben a Sant Andreu de la Barca, però no totes, encara que aquest detall no té gaire importància. El resultat obtingut hauria estat semblant si aquestes construccions haguessin estat al Vallès o a qualsevol altra banda, preferentment, això sí, a l'àrea metropolitana de Barcelona.

El quadern ve acompanyat d'una introducció al tema en la qual es diu: "Als anys cinquanta, durant la nostra postguerra, els immigrants venien del camp, de fora de Catalunya, per treballar a Barcelona. Vivien als barris perifèrics o als sectors més depauperats de la ciutat. [...] Aquests homes inventaven un lloc amb records del camp llunyà [...]: en un solar que no era seu hi plantaven un petit hort i una barraca amb magatzem [...]."

La barraca és una construcció auxiliar de l'hort en què es troba, serveix de magatzem per desar-hi les eines de treball que li calen a l'hortolà i és el lloc del possible descans de la jornada de treball. També és l'espai cobert on esmorzar, dinar, fer una migdiada o el que convingui. Tenint en compte la seva forma sorprenent, el seu aspecte estètic, les mínimes condicions de confort i altres coses que puguem afegir-hi, aquestes construccions només es poden entendre des de l'imaginari de qui les ha construïdes.

A la barraca sol haver-hi una taula —consistent en una post o una porta col·locada sobre cavallets—, diverses cadires, de vegades un sofà desballestat, cadires d'oficines o, encara millor, un mòdul de seients de cotxe i, entre altres coses, un somier. Si la barraca és estanca, a aquest somier s'hi afegeix un matalàs en desús. També s'hi solen trobar caixes de fusta de begudes embotellades que emmagatzemen alguns estris de cuina i coberts i plats per a les menjades. Un càmping gas i una llista de trastos inversemblants, que podria ser inacabable, completen un atapeït espai interior. Si l'hort és més gran i la producció pot arribar a ser més abundant que el que cal per fornir la família, apareix, per dir-ho d'alguna manera, un excedent de producció que s'emmagatzema en caixes de fusta. Això requereix, al seu torn, un espai propi de magatzem no compatible amb la barraca; es tracta d'una construcció auxiliar, més petita i disposada com un annex del cos principal.

De vegades sorgeix entre totes dues construccions un espai porticat que recull les activitats de lleure que es fan a l'exterior. Si fa bo i aquest espai és prou ampli, és fàcil pensar que els dies de festa s'hi apleguen els familiars i els amics. Sota una taula o una porta esgavellada que és també una lleixa de

Allotment huts

I have in front of me an A3-sized dossier that contains a compendium of huts or shacks. One side of each of these spiral-bound sheets is devoted to a description of one of them, showing drawn plans and several photographs. The book is the summary of a study produced by second-year students at the La Salle School of Architecture, run by teachers Pau Pérez, Sergi Serra, Alfons Soldevila, Pedro García, José Luis Echeverría and Jordi Casadevall, during the 2005-2006 academic year. Some of these huts are located in Sant Andreu de la Barca, but not all lie in this municipal district, although this detail lacks importance. A similar result could have been obtained if these constructions had been located in the Vallès region or any other place, although always within the Barcelona metropolitan area.

The book is accompanied by an introduction to the subject which states:

In the 1950s, during the post-war period, migrants came from the countryside, from outside of Catalonia, to work in Barcelona. They lived in outlying neighbourhoods or in the poorest areas of the city. [&] These men invented a place with reminders of the far-off countryside [&]; on a plot that was not their own, they planted a few crops and put up a hut or shed for storage.

The hut is an auxiliary construction for the allotment on which it is housed. It serves as a storeroom for keeping the small tools that the allotment gardener requires and is a place for a possible rest from the day documents work. It also provides a covered space for lunch, tea, having a nap or whatever arises. Given the surprising nature of its form, of its aesthetic aspect, of its minimal conditions of comfort and further things that could be said, these constructions can only be understood from the mindset of whoever built them.

Inside the hut there is usually a table, consisting of a board or door resting on trestles, several chairs, sometimes a tattered sofa, office chairs, or even better, a set of car seats and, among other things, a bed base. If the hut is waterproof, a disused mattress is added to this bed base. Also often found inside are bottled-drinks boxes made of wood that store small kitchen utensils and cutlery and crockery for eating. A camping-gas stove and a list of unlikely knickknacks, which could be never-ending, complete a crammed interior space. When the allotment is of a larger size and its yield becomes more plentiful than necessary to supply the family, there is a production surplus, so to say, which is stored in wooden boxes. This in turn requires its own storage space that is not compatible with the hut; this is an auxiliary construction, of a smaller size and positioned next to the main body.

On occasions a porched space emerges between the two constructions that shelters leisure activities carried out outside. In times of bumper yields and if this space is of a certain size, it is easy to imagine how, under its roof, family and friends get together on

Tengo delante un dossier, de tamaño Din A3, que incluye un compendio de casetas o barracas. En cada una de estas hojas ligadas con espiral se describe, a una cara, mediante levantamiento de planos y diversas fotografías, una de ellas. El cuadernillo es el resumen de un trabajo elaborado por alumnos del segundo curso de Proyectos de la Escuela de Arquitectura de La Salle, dirigido por los profesores Pau Pérez, Sergi Serra, Alfons Soldevila, Pedro García, José Luis Echeverría y Jordi Casadevall, durante el curso 2005-2006. Una parte de estas casetas se localizan en Sant Andreu de la Barca, pero no todas se hallan en este término municipal, aunque este detalle carece de importancia. Un resultado parecido podría haberse obtenido si estas construcciones estuviesen ubicadas en la comarca del Vallès o en cualquier otro lugar, con preferencia, eso sí, en el área metropolitana de Barcelona.

El cuadernillo se acompaña con una introducción al tema en la que se dice: En los años cincuenta, durante la posguerra, los emigrantes venían del campo, de fuera de Cataluña, para trabajar en Barcelona. Vivían en los barrios periféricos o en los sectores más depauperados de la ciudad. [...] Estos hombres inventaban un lugar con recuerdos del lejano campo [...]; en un solar que no era de ellos plantaban un pequeño huerto y alzaban una caseta o barraca para almacén.

La caseta es una construcción auxiliar del huerto en que se ubica, sirve de almacén para guardar las pequeñas herramientas que precisa el trabajo del hortelano y es el lugar del posible descanso de su jornada de trabajo. También es el espacio a cubierto donde comer, almorzar, echarse una siesta o lo que se tercie. Dado lo sorprendente de su forma, de su aspecto estético, de su mínima condición de confort y demás cosas que puedan decirse, estas construcciones sólo pueden entenderse desde el imaginario del que las ha construido.

En la barraca suele haber una mesa, consistente en un tablero o una puerta apoyada sobre caballetes, varias sillas, a veces un desvencijado sofá, sillas de oficinas o, mejor todavía, un módulo de asientos de coche, y, entre otras cosas, un somier. Si la caseta es estanca, a este somier se le añade un colchón en desuso. También suele encontrarse en su interior cajas de madera de bebidas embotelladas que almacenan pequeños utensilios de cocina y cubiertos y platos para la comida. Un camping gas y una lista de cachivaches inverosímiles, que podría ser interminable, completan un abarrotado espacio interior. Cuando el huerto es de un tamaño mayor y la producción puede llegar a ser más abundante que lo necesario para abastecer a la familia, aparece, por decirlo de alguna manera, un excedente de producción que se almacena en cajas de madera. Esto requiere a su vez un espacio propio de almacén no compatible con la barraca; se trata de una construcción auxiliar, de menor tamaño y dispuesta anexa al cuerpo principal.

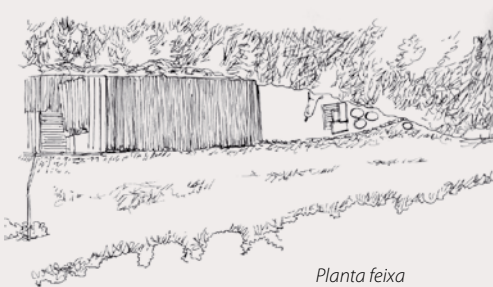
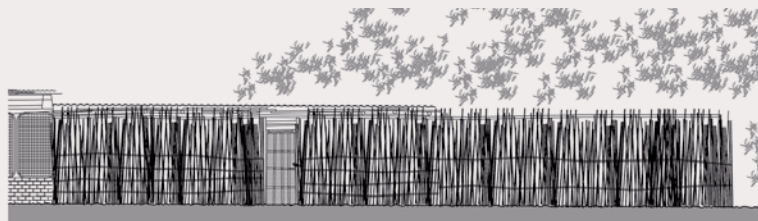
En ocasiones surge entre ambas construcciones un espacio porticado que recoge las actividades de ocio que se realizan en el exterior. En épocas de bonanza y si este es-

Secció S-S'

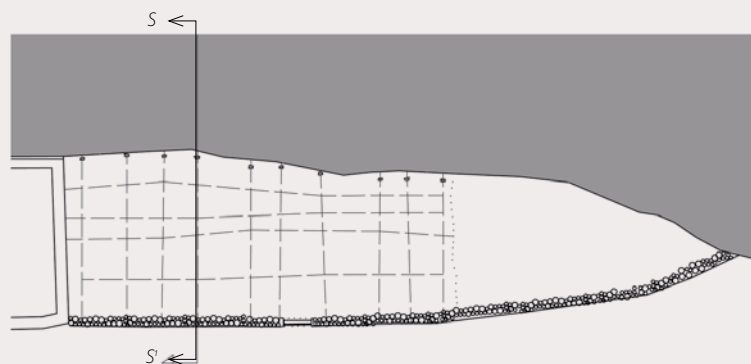

Alçat frontal

Planta feixa

Planta barraca

cuina, apareix un càmping gas, la bombona de butà amb un cremador acoblat, bidons de cinc litres transparents plens d'aigua i diverses galledes de plàstic reciclades. I al damunt, l'amanida feta amb les hortalisses de l'hort, una paella de verdura i els estris necessaris per preparar-la; al voltant belluguen els nens. En acabar l'àpat arriben el cigaló, el caliqueny, una xerrada distesa sobre els temes fonamentals, la partida de dòmino, la migdiada, etc., en un final de jornada que es va consumint lentament fins que les ombres allargassades indiquen que és hora de tornar a casa.

En aquestes jornades, la barraca i l'hort adquireixen tota la seva esplendor. Si totes dues coses pretenen evocar un passat rural, un lloc enyorat o la nostàlgia d'una activitat deixada enrere davant d'una dura realitat quotidiana de la qual és impossible evadir-nos, és clar el fonament i l'auge d'aquestes estructures marginals.

Contemplades a una certa distància, totes són si fa no fa iguals. No obstant això, vistes amb més detall, és fàcil comprovar que això no és cert, és a dir, que en realitat són totes diferents. Encara més: és impossible trobar-ne dues de repetides. Són com les empremtes digitals del polze. Els solcs que el formen parteixen del centre del pal·lís i es van obrint en espiral fins a omplir la part interna del primer tram del dit, i amb aquesta simple llei n'hi ha prou per individualitzar la ingent quantitat de dits que habiten aquest planeta. Aquesta dada és tan segura que a cada empremta digital li correspon inequívocament un rostre. Així ho confirmen els documents d'identitat.

El procés de construcció d'una barraca és l'element configurador de la seva forma final i el responsable de la seva singularitat. El fet que el cost de construcció sigui nul i que tots els materials emprats procedeixen de conte-

days off. Under a board or a rickety door, which acts as a kitchen surface, a camping gas stove appears, a butane gas bottle with a burner attached, five-litre transparent plastic bottles full of water and a variety of recycled plastic buckets. And on top of it, a salad made with produce from the allotment, a vegetable paella and the utensils necessary to prepare it, surrounded by playing children. When the meal finishes it is time for a carajillo, a caliqueño, and some relaxed chitchat about fundamental issues, a game of dominoes, a siesta, etc., at the end of a day that gradually ebbs away until the long shadows indicate it is time to go home.

On such days, the hut and the allotment display all their splendour. If both things aim to conjure up a rural past, a place that is missed or the nostalgia of an activity left behind in the face of a tough everyday reality impossible to avoid, the fundamentals and the rise of these marginal structures is clear.

Contemplated from a certain distance, all of them are more or less the same. However, viewed in greater detail it is easy to see that this is not the case; in reality they are all different to each other. What documents more, it is actually impossible to find two the same. They are like thumb prints. The ridges that form them emerge from the tip of the thumb and open up in a spiral to fill the inner side of its first section, and this simple law is sufficient to individualise the enormous quantity of thumbs that inhabit this planet. This detail is so accurate that a single face unequivocally corresponds to each fingerprint. Identity cards confirm that this is so.

The process of construction of a hut is the configuring element of its final form and is responsible for its uniqueness. The fact that the cost of construction is negligible and that all the materials used come from demolition skips or disused materials are part of the

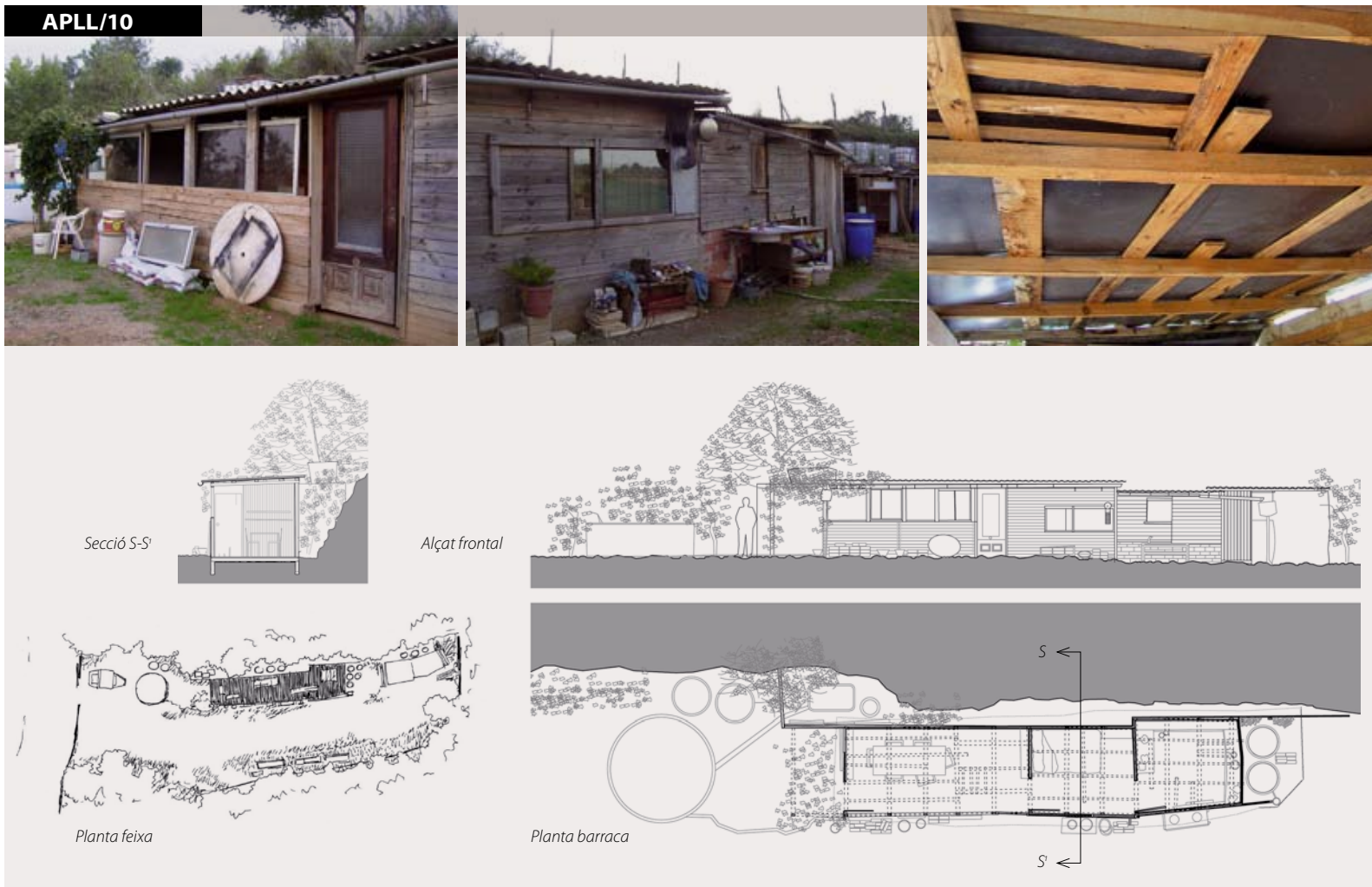
pacio tiene una cierta amplitud, es fácil pensar que bajo su techo se reúnen los familiares y amigos en los días festivos. Bajo una tabla o una puerta desvencijada, que hace las veces de repisa de cocina, aparece un camping gas, la bombona de butano con un quemador acoplado, bidones de cinco litros transparentes llenos de agua y diferentes cubos de plástico reciclados. Y encima de ésta, la ensalada hecha con las hortalizas del huerto, una paella de verduras y los útiles necesarios para prepararla, en derredor los niños que corretean. Al terminar la comida llegan el carajillo, el caliqueño, la distendida charla sobre temas fundamentales, la partida de dominó, la siesta, etc., en un final de jornada que se va lentamente consumiendo hasta que las largas sombras indican la vuelta a casa.

En estas jornadas, la caseta y el huerto adquieren todo su esplendor. Si ambas cosas pretenden evocar un pasado rural, un lugar añorado o la nostalgia de una actividad dejada atrás frente a una dura realidad cotidiana de la que es imposible evadirse, está claro el fundamento y el auge de estas estructuras marginales.

Contempladas a cierta distancia, todas ellas son más o menos iguales. Sin embargo, vistas con mayor detalle es fácil comprobar que esto no es cierto, o sea, que en realidad todas son diferentes entre sí. Es más, es imposible encontrar dos repetidas. Son como las huellas digitales del dedo pulgar. Los surcos que lo forman parten del centro de la yema del dedo y se van abriendo en espiral hasta rellenar la parte interna del primer tramo del citado dedo, y esta simple ley es suficiente para individualizar la ingente cantidad de dedos que habitan este planeta. Este dato es tan certero que a cada huella digital le corresponde inequívocamente un rostro. Así lo confirman los documentos de identidad.

El proceso de construcción de una barraca es el elemento configurador de su forma final y el responsable de su singularidad. El hecho de que el coste de construcción sea

nidors d'enderrocs o de materials en desús n'és una part de la causa, ja que té relació directa amb el resultat final. Els coneixements de la feina de paleta que tingui l'executor, el fet que es construeixi en sec, la inventiva que hi posi en el muntatge dels elements reciclats, la imaginació i l'afició al bricolatge que tresoregi qui faci l'obra, tot plegat és la resta de variables que, juntament amb les anteriors, i aplicades en diferents proporcions per cada persona, fa que el resultat final no es pugui repetir.

Anem a pams: en la construcció de tota barraca, les parets i els sostres són dos processos diferents. Per a alçar les parets es disposen troncs, taulons, marcs de porta o perfils tubulars d'acer conformats en fred, clavats al terra en sec i situats a poca distància els uns dels altres. Els panys es cobreixen amb armaris, taules i plafons de tota mena procedents de restes de mobiliari. Els marcs de portes, col·locats perpendicularment l'un davant de l'altre i cosits amb frontisses, constitueixen una bona cantonada per a la barraca. Un d'aquests marcs sol dur incorporada la porta d'accés. Aquesta porta fa més la funció de donar estanquitat a l'habitable davant la pluja que no pas de salvaguardar el que s'hi emmagatzema.

De vegades, un armari ben conservat té una certa condició autoportant i pot ser un fragment de paret. Les taules, els troncs, els taulons i altres elements semblants, que fan la funció de corretges del sostre, es recolzen directament sobre aquests mobles o sobre les vores dels marcs de portes. Aquesta condició, juntament amb l'ús de materials procedents de mobiliari casolà, és la causant que l'alçada útil de la barraca sigui tan baixa. Quan comença la seva construcció no hi ha fonaments ni tampoc una idea precisa de com i quin en serà el final. La dosi d'improvisació i d'enginy, segons el material que s'obtingui, marcarà el ritme i la pauta de treball.

reason, as they have a direct relationship with the final result. The building expertise of its executor, the fact that a dry construction method is used, the ingenuity used in assembling the recycled elements, the imagination and fondness for DIY of its builder are the remaining variables that, together with those previously mentioned and applied in different proportions by each person, ensure that the final result cannot be repeated.

Let documents look at it in parts: in all hut construction, walls and roofs are two different processes. For the walls to be erected, trunks, planks, door frames or cold-formed steel tube profiles are arranged, nailed to the floor and positioned with a short distance between them. The walls are covered with wardrobes, boards and panels of all kinds from broken up furniture. Door frames positioned perpendicularly to each other and joined with hinges constitute a good corner for the hut. One of these frames usually contains the entry door. This door documents function is more to make the cubicle watertight against rain than to safeguard what is stored inside the hut.

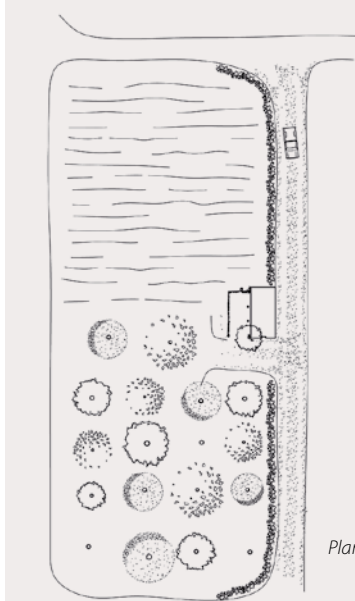
Occasionally, a well-preserved cupboard has a certain self-supporting condition and can be a wall fragment. The boards, trunks, planks and other similar elements, that act as roof trusses, are supported directly by these cupboards or on the top edge of the door frames. This circumstance, together with the use of materials used in household furniture, is the reason for the useful height of the hut being so low. When its construction is begun there are no foundations, nor any precise idea of how and what the end result will be. The measure of improvisation and ingenuity, depending on what materials are obtained, will mark the pace and standards of the work.

The greatest difficulty with these constructions comes when executing the roof. In this

nulo y de que todos los materiales empleados procedan de contenedores de derribos o de materiales en desuso son parte de la causa, al tener directa relación con el resultado final. Los conocimientos de albañilería que posea su ejecutor, el hecho de que se construya en seco, la inventiva puesta en el montaje de los elementos reciclados, la imaginación y la afición al bricolaje que atesore el que realice la obra son el resto de variables que, junto a las anteriores y aplicadas en diferentes proporciones por cada persona, hacen que el resultado final no pueda repetirse.

Vayamos por partes: en la construcción de toda caseta, paredes y techos son dos procesos diferentes. Para levantar las paredes se disponen troncos, tablones, marcos de puerta o perfiles tubulares de acero conformado en frío, clavados al suelo en seco y situados a poca distancia unos de otros. Los entrepaños se cubren con armarios, tablas y paneles de todo tipo procedentes de restos de mobiliario. Los marcos de puertas colocados perpendicularmente uno frente al otro y cosidos con bisagras constituyen una buena esquina para la caseta. Uno de estos marcos suele llevar incorporada la puerta de acceso. Esta puerta hace más la función de dar estanquidad al habitáculo frente a la lluvia que de salvaguardar lo que se almacena en su interior.

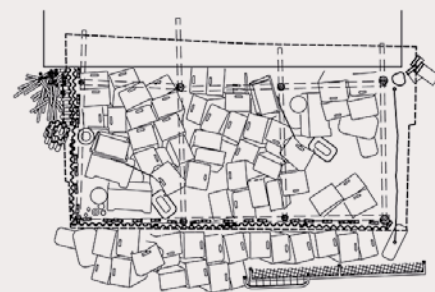
En ocasiones, un armario en buen estado de conservación tiene cierta condición autoportante y puede ser un fragmento de pared. Las tablas, troncos, tablones y otros elementos similares, que hacen la función de correas del techo, apoyan directamente sobre estos muebles o sobre el lindero de los marcos de puertas. Esta condición, junto con el empleo de materiales procedentes de mobiliario casero, es la causante de que la altura útil de la barraca sea tan baja. Cuando se empieza su construcción no hay cimientos ni tampoco una idea precisa de cómo y cuál será su final. La dosis de improvisación y de ingenio, dependiendo del material que se obtenga, marcará el ritmo y la pauta de trabajo.

Planta feixa

Alçat barraca

Planta barraca

La dificultat més gran d'aquestes construccions prové de l'execució del sostre. En aquesta part els materials ja no treballen per gravetat, ja que apareix un altre tipus d'esforços que no sempre són tan fàcils de conèixer o dominar. Una anàlisi detallada d'aquest element mereix un capítol a part. Per ara n'hi ha prou a dir que és precisament en la realització de la teulada on més s'aprecia l'enginy del constructor, i en molts casos deixa entreveure l'ofici del seu propietari i els vincles que manté amb el món dels paletes.

Un cop ensostrada la barraca i assegurada la seva estabilitat, cal fer estanc l'espai interior; això s'aconsegueix afegint capes al prisma ja construït fins que l'aigua deixa d'entrar-hi. Els dies de pluja no es treballa a l'hort, però cal preservar els estris, els trastos i el mobiliari descrit. La primera capa la constitueixen teles plàstiques transparents, clavetejades a la coberta. Restes de teles asfàltiques procedents de sobrants d'obra, disposades les unes sobre les altres i llastades amb pesos al damunt, rematen aquesta primera capa. De vegades, amb això ja n'hi ha prou. Si això falla, apareixerà una tercera capa, col·locada damunt l'anterior, mitjançant plafons de fibrociment o plafons ondulats de polivinil o de policarbonat. Els sostres sempre tenen pendents i aboquen directament al terra l'aigua de pluja. Si els plafons ondulats volen respecte als tancaments laterals, és molt millor, ja que així protegeixen parcialment les parets.

El problema d'aquestes construccions no és que s'esfondrin, cosa que no sol passar, sinó que desapareguin volant un dia que el vent bufi fort. Això té la seva lògica, ja que la manca de fonaments fa que tinguin un comportament molt feble davant els esforços horitzontals o verticals de succió. La qüestió, que no és tan fàcil de resoldre, s'arranja llastant la construcció, és a dir, posant pes a la coberta i afegint a les parets taules

part the materials no longer work through gravity, as other types of forces appear that are not always easy to know about or master. A detailed analysis of the roof element deserves a separate chapter. For now, suffice to say that it is precisely in the building of the roof where the ingenuity of the builder is best appreciated, and in many cases it allows a glimpse of owner documents expertise in relation to the world of building.

Once the hut is roofed and its stability ensured, the inside space has to be made waterproof and this is achieved by adding layers to the prism already built until water no longer enters. On rainy days there is no work done on the allotment but it is necessary to preserve the goods, whatnots and furniture described. Transparent plastic sheets, nailed to the roof, constitute the first layer. Cuts of asphalt roofing felt, left over from building works, arranged overlapping each other and held down by weights on top finish the system and sometimes that is sufficient. If it fails, a third layer will appear, placed on top of the previous one, made of fibre-cement panels or corrugated polyvinyl or polycarbonate panels. The roofs are always sloping and rainwater always goes straight to the ground. If the corrugated panels project out over the sidewalls, this is even better, as they will partly protect these walls.

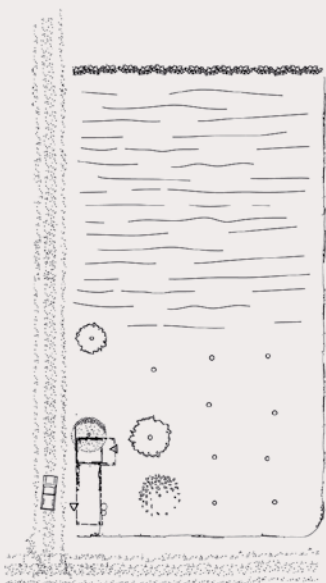
The problem with these constructions is not the risk of collapse, which rarely happens, but of flying away and disappearing on very windy days. This is logical because the lack of foundations mean their behaviour is very weak when faced with horizontal or vertical pulling forces. This issue, not an easy one to resolve, is settled by weighing down the construction, i.e. putting weight on the roof and attaching planks diagonally to the walls, nailing them to the uprights which, in turn, are nailed to the ribs holding up the roof, so that all the elements and weights making

La mayor dificultad de estas construcciones proviene de la ejecución del techo. En esta parte los materiales ya no trabajan por gravedad, pues aparece otro tipo de esfuerzos que no siempre son tan fáciles de conocer o dominar. Un análisis detallado de este elemento merece un capítulo aparte. Baste ahora decir que es precisamente en la realización del tejado donde más se aprecia el ingenio del constructor, que en muchos casos deja entrever el oficio que atesora su propietario vinculado al mundo de la albañilería.

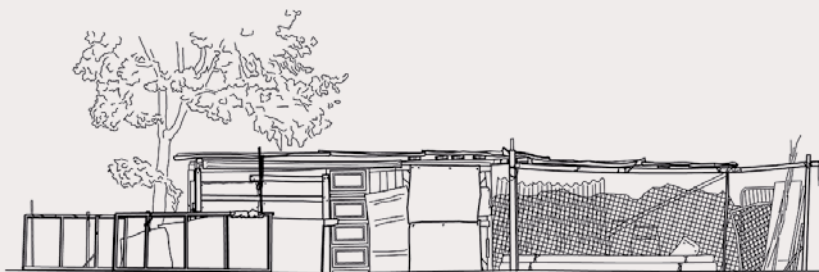
Una vez techada la caseta y asegurada su estabilidad, hay que hacer estanco el espacio interior y esto se consigue añadiendo capas al prisma ya construido hasta que el agua deje de entrar. En días de lluvia no se trabaja en el huerto, pero es necesario preservar los enseres, chismes y el mobiliario descrito. Telas plásticas transparentes, claveteadas en la cubierta, constituyen la primera capa. Restos de telas asfálticas procedentes de sobrantes de obra, dispuestos solapadamente unos retales sobre otros y lastrados con pesos encima, rematan lo anterior y a veces es suficiente. Si esto falla, aparecerá una tercera capa, colocada encima de la anterior, mediante paneles de fibrocemento o paneles ondulados de polivinilo o de policarbonato. Los techos tienen siempre pendientes y con vertido directo al suelo del agua de lluvia. Si los paneles ondulados vuelan respecto de los cerramientos laterales, mucho mejor, ya que así protegen en parte las paredes.

El problema de estas construcciones no es que se vengán abajo, lo que no suele ocurrir, sino que desaparezcan volando un día de fuerte viento. Esto tiene su lógica, ya que la falta de cimentación hace que tengan un comportamiento muy débil frente a esfuerzos horizontales o verticales de succión. La cuestión, que no es fácil de resolver, se solventa lastrando la construcción, o sea, poniendo peso en la cubierta y añadiendo en las paredes tablas en

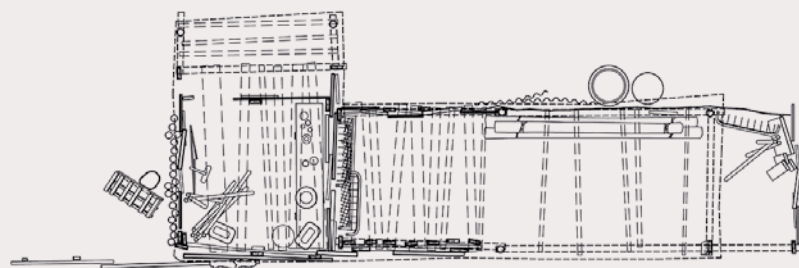

Planta feixa

Alçat frontal

Planta barraca

en diagonal, clavetejades als muntants i aquests, al seu torn, a les costelles de suport de la coberta, fent que tots els elements i pesos que conformen la barraca tendeixin a actuar unitàriament davant l'acció del vent. Cal tenir en compte que aquestes construccions s'han executat sense plànols i sense cap mena d'assessorament.

Un dels aspectes més encertats que mostren aquestes diguem-ne estructures suburbanes, és la situació del construït i la seva proporció en relació amb l'espai lliure o hort. L'elementalitat amb què es planteja el lloc destinat a la barraca i les dimensions que ha d'ocupar produeixen resultats molt encertats i sorprenents. Si en tots els exemples analitzats, a partir dels dibuixos d'emplaçament que s'acompanyen, prescindíssim de l'escala en què estan fets, o si féssim l'exercici d'augmentar-ne les dimensions (o sigui, passar d'una escala d'1/500 a 1/4.000, per exemple), ens trobaríem amb espais, diguem-ne ara parcel·les, d'una mida al voltant d'una hectàrea de sòl per unitat. En aquest hipotètic exercici apareixerien curioses semblances en la manera de disposar la massa construïda en relació amb certs exemples d'arquitectura noucentista. Un període que s'ha caracteritzat, entre altres aspectes, per una encertada interpretació del lloc. En tots dos casos, un sentit tel·lúric del lloc, la senzillesa i l'elementalitat de criteris són a la base d'aquests resultats.

El lloc escollit per emplaçar-hi l'edifici no és al centre de l'espai útil, com és obvi, ja que no ha de destorbar el que és l'essència de l'espai lliure, sinó que més aviat s'acosta a un dels límits. D'aquesta manera, la construcció també fa la funció de tancament i s'economitza en camins interiors per a l'accés. Si a l'hort o parcel·la hi ha desnivell, la casa o la barraca se situa a la part alta, des d'on es pot contemplar i dominar el jardí o l'hort, veure'n la naturalesa i com van madurant

up the hut tend to act as one unit against the action of the wind. It must be taken into account that these constructions have been produced without any plans or any type of expert advice.

One of the best worked-out aspects of these, shall we say, suburban structures, is the location of the building and its proportion in relation to the free space or allotment garden. The elementary way in which the site for the hut and the space it should occupy are decided produces sound and surprising results. If in all the examples analysed, based on the site position drawings accompanying them, we were to do without the scale, or if we performed the exercise of increasing their size (i.e. changing from a scale of 1/500 to 1/4000, for example), we would find ourselves with spaces, let us call them plots, of a size around a hectare each. In this hypothetical exercise, curious similarities would appear between how the built mass is arranged and certain examples of early twentieth-century architecture. That period was characterised, among other aspects, by correct interpretation of the site. In both cases, a telluric sense of the site, simplicity and elementariness of criteria are the basis for these results.

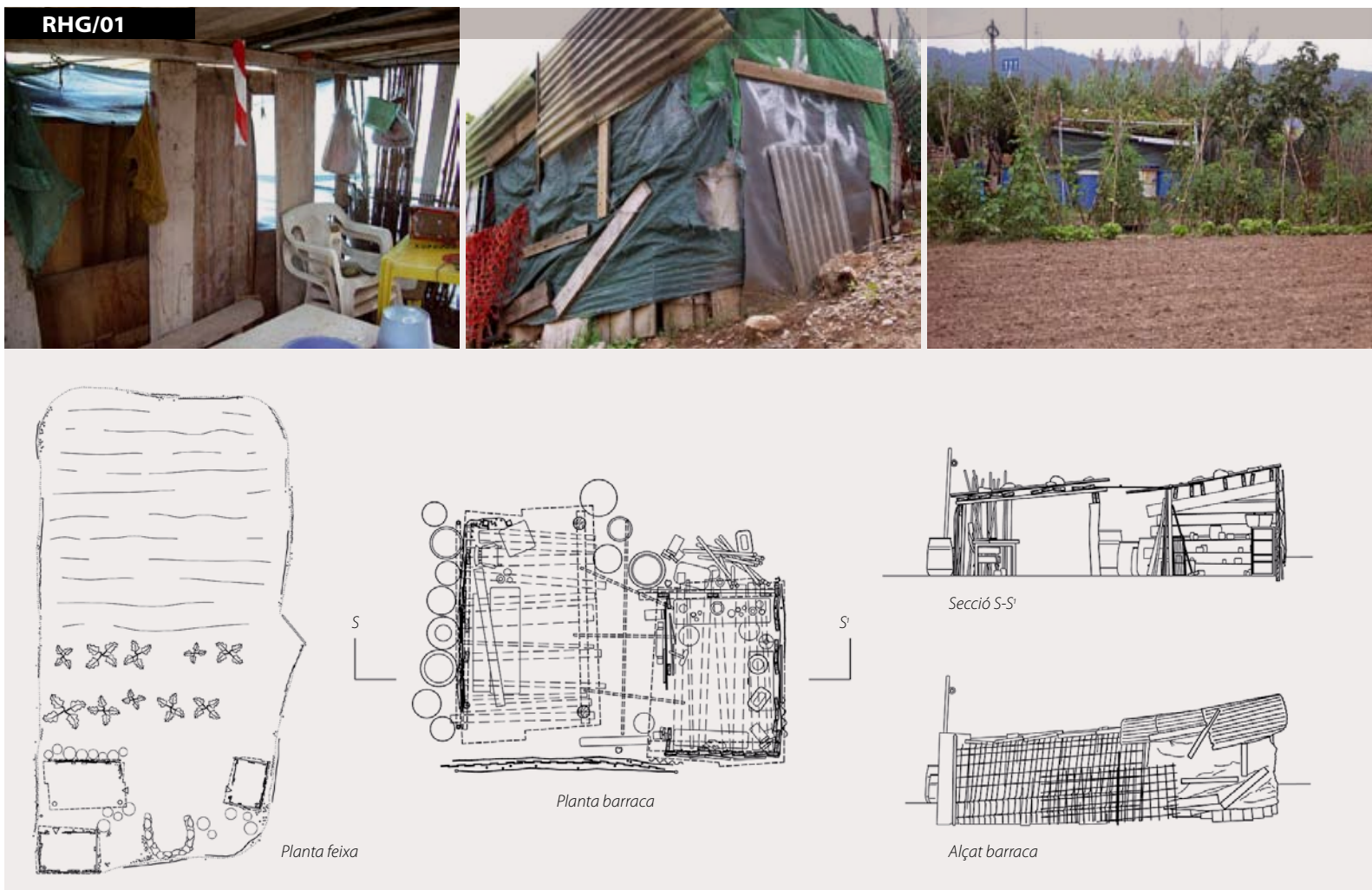
The place chosen to site the building is not in the centre of the useful space, as is obvious, as it must not obstruct what is the essence of the free space, but rather it is close to one of the edges. Thus the construction also acts as a border and there is economising on interior paths for access. If the allotment is on sloping land, the hut or shack is sited on the highest part, from which the whole garden or orchard can be contemplated and controlled, to see its nature or how its crops are ripening. Both examples have enjoyed the benefit of not being subject to absurd municipal planning laws.

diagonal, claveteadas en los montantes y estos, a su vez, en las costillas de sostén de la cubierta, haciendo que todos los elementos y pesos que conforman la caseta tiendan a actuar unitariamente frente a la acción del viento. Se ha de tener en cuenta que estas construcciones se han llevado a cabo sin planos y sin ningún tipo de asesoramiento.

Uno de los aspectos más acertados que muestran estas estructuras suburbanas, por así llamarlas, es la ubicación de lo construido y su proporción en relación con el espacio libre o huerto. La elementalidad con que se plantea el lugar destinado a la barraca y el tamaño que debe ocupar producen resultados muy acertados y sorprendentes. Si en todos los ejemplos analizados, a partir de los dibujos de emplazamiento que se acompañan, prescindieramos de la escala en que están hechos, o si hiciéramos el ejercicio de aumentar su tamaño (o sea, el pasar de una escala 1/500 a 1/4.000, por ejemplo), nos encontraríamos con espacios, llamémosles ahora parcelas, de un tamaño en torno a una hectárea de suelo por unidad. En este hipotético ejercicio aparecerían curiosas similitudes en la manera de disponer la masa construida en relación con ciertos ejemplos de arquitectura novecentista. Período que se ha caracterizado, entre otros aspectos, por una acertada interpretación del lugar. En ambos casos un sentido telúrico del lugar, la sencillez y elementalidad de criterios están en la base de estos resultados.

El lugar elegido para emplazar el edificio no está en el centro del espacio útil, como es obvio, pues no debe estorbar lo que es la esencia del espacio libre, sino que más bien se acerca a uno de los límites. De esta forma, la construcción también hará la función de cerramiento y se economiza en caminos interiores para el acceso. Si existe desnivel en el huerto o parcela, la caseta o barraca se ubica en la parte alta, desde donde se puede contemplar y dominar el jardín o el huerto, ver su naturaleza o cómo

els productes. Tots dos exemples han gaudit del benefici de no estar subjectes a absurdes ordenances municipals.

Aquestes barraques mai no apareixen aïlladament en el paisatge, sinó que formen part d'estructures lineals que van vorejant les parts més altes dels llits fluvials de rius i rieres, amb més profusió quan són properes a la desembocadura. L'augment constant del consum d'aigua, tant si és amb finalitats agrícoles com industrials o urbanes, fa que les lleres fluvials no vagin tan carregades de líquid com antany. El canvi climàtic —que, com una espasa de Dàmocles, amenaça qualsevol idea de futur— és el millor aliat del que acabem de dir i confirma, si encara hi ha algun dubte a aquest respecte, que aquestes lleres perdin progressivament la seva antiga funció de transport d'aigua perquè les parts més altes i allunyades es dediquin gradualment a aquests menesters.

Els recintes destinats a horts són, en general, de petites dimensions, tot i que varien segons els casos. La mitjana oscil·la entre els 50 i els 200 metres quadrats per unitat. En els darrers temps s'han prodigat moltíssim. Uns per apropiació indeguda i darrerament promoguts per les mateixes administracions locals, que els cedeixen temporalment a usuaris del terme municipal. Tots plegats tenen en comú el fet que ocupen espais de servitud, de caràcter i domini públic i, per tant, és impossible que passin a mans privades. És per això que el primer acte de colonització consisteix a atemenar-los per evitar qualsevol dubte respecte a l'àmbit i els límits que ocupen. Tots solen estar tancats amb canyes, procedents de la mateixa vegetació de la ribera, o bé amb mallats electrosoldats, procedents de sobrants d'armadures de construccions en formigó. Aquests elements, combinats amb somiers, filferros i tota mena d'objectes d'enderrocs, estan directament ancorats al terra en sec. Més endavant

It should be said that these huts never appear as isolated structures in the landscape, but rather they form part of linear structures that border the higher parts of river and stream beds, with greater profusion the closer they are to the mouth. The constant increase in water consumption, whether for agricultural, industrial or urban purposes, means that the river beds are not as loaded with liquid as they were in former times. Climate change, which threatens any idea for the future like the sword of Damocles, is the best ally of this and confirms, in case any doubts exist, the fact that these river beds progressively lose their former function of transporting water so that the higher and more distant parts gradually become devoted to these functions.

The allotment sites are generally small in size, although they do vary, with an average size of between 50 and 200 square metres per unit. They have mushroomed in recent times. Some through misappropriation and some more recently promoted by the local administrations themselves, which cede them temporarily to users of the municipal district. All of them have in common the fact that they occupy easement areas, of a public nature and domain, and, therefore, it is impossible for them to be transferred to private hands. It is for this reason that the first act of colonisation is to fence them off, to avoid any doubts regarding their boundaries and limits. All of them are usually fenced with thatched reeds originating from the riverbank vegetation or with mallazos, originating from leftovers from concrete construction frames. These elements combined with sprung metal bed bases, wire and all kinds of objects from demolitions are directly anchored to the ground. Later on, the drills, seeds, vegetables and fruits of the allotment appear. And finally, the hut and the adjoining constructions.

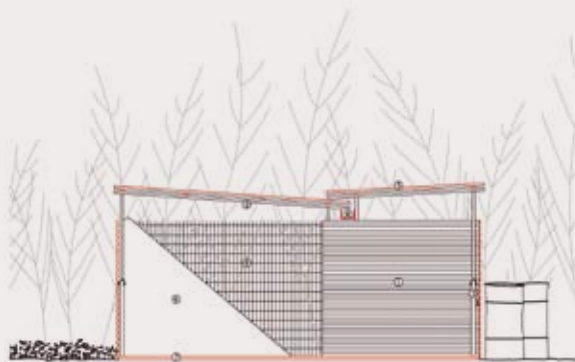
maduran los productos. Ambos ejemplos han gozado del beneficio de no estar sujetos a absurdas ordenanzas municipales.

Cabe decir que estas casetas nunca aparecen aislada-mente en el paisaje, sino que forman parte de estructuras lineales que van bordeando las partes más altas de los lechos fluviales de ríos y rieras, con mayor profusión cuando están próximos a su desembocadura. El constante aumento del consumo de agua, bien sea con fines agrícolas, industriales o urbanos, hace que los cauces fluviales no vayan tan cargados de líquido como antaño. El cambio climático, que como una espada de Damocles amenaza cualquier idea de futuro, es el mejor aliado de lo anterior y confirma, por si existen dudas al respecto, el que estos lechos fluviales pierdan progresivamente su antigua función de transporte de agua para que las partes más altas y alejadas se dediquen paulatinamente a estos menesteres.

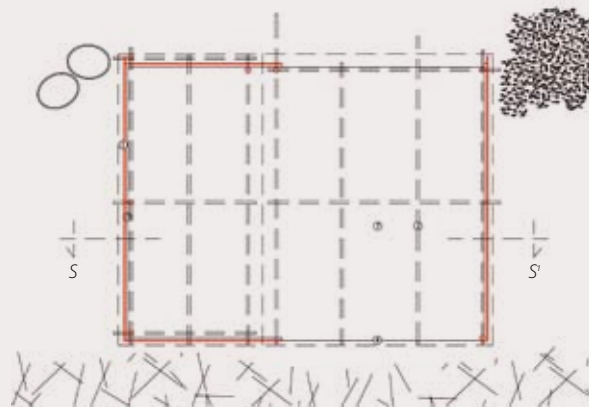
Los recintos destinados a huertos son en general de pequeño tamaño, aunque varían según los casos; por término medio oscilan entre 50 y 200 metros cuadrados por unidad. Se han prodigado muchísimo en los últimos tiempos. Unos por apropiación indebida y últimamente promovidos por las propias administraciones locales, que los ceden temporalmente a usuarios del término municipal. Todos ellos tienen en común el que ocupan espacios de servidumbre, de carácter y dominio público y, por tanto, es imposible que pasen a manos privadas. Es por esta razón por la que el primer acto de colonización consiste en acotarlos para evitar cualquier duda respecto de su ámbito y límites. Todos ellos suelen estar vallados con cañas, procedentes de la propia vegetación de la ribera, o con mallazos, procedentes de sobrantes de armaduras de construcciones en hormigón. Estos elementos, combinados con somieres, alambres y toda clase de objetos de derribos, están directamente anclados al suelo en seco.

Emplaçament

Secció S-S

Planta barraca

apareixeran els solcs, les llavors, les verdures i els fruits de l'hort. I, al final, la barraca i les construccions annexes.

Curiosament, l'efecte de la tanca esdevé, a grans trets, l'element configurador d'aquestes estructures. La densitat que adquireixen aquestes canyes, a causa de l'escassa dimensió de l'espai que s'ha de delimitar, és la causa que tots aquests conjunts s'assemblin i coincideixin amb qualsevol altra imatge d'estructures semblants que es tinguin acumulades a la memòria.

No hi ha dubte que quan t'hi topes, exerceixen un fort reclam visual. Dilucidar a què és degut aquest efecte, o aclarir si aquestes construccions són belles o no, si s'integren en el paisatge o, al contrari, el desvirtuen, són qüestions que impliquen una certa dificultat. Tenen a favor seu l'aspecte marginal i de provisionalitat amb què s'han erigit. El caràcter furtiu fa que s'hagin materialitzat procurant passar desapercebudes. Si un any hi ha fortes riades i s'ho enduen tot, tampoc no passa res que sigui irreparable; com a molt, imatges impactants per a un telenotíci es i sant tornem-hi.

Des del punt de vista de preservació de la naturalesa, no semblen gaire millors els resultats que ofereixen aquelles altres urbanitzacions suburbanas de ciutat jardí intensiva. Em refereixo a aquells teixits urbans que, legalitzats o no, s'han anat escampant als vessants de muntanya més inesperats. Equivalen a fragments de naturalesa que de mica en mica van perdent l'espessor de les arbredes i queden substituïts per cobertes, sempre molt inclinades i de vegades de pissarra. Trossos de paisatge del qual ha desaparegut tota vegetació de sotabosc o de bardissa, substituïda per balustres, rodes de carro, nans o gerres enormes en posició quasi horitzontal amb flors i cactus que emanen de les seves boques.

Curiously the fence effect becomes, in broad outline, the configuring element of these structures. The density acquired by the reeds, due to the small dimensions of the space they have to delimit, are the cause of all these allotments looking like each other and coinciding with any other image of similar structures stored in the memory.

There can be no doubt that when you come across them they are visually very appealing. Deciding the reason for this effect or clarifying whether the constructions are beautiful or not, whether they are integrated into the landscape or, in contrast, spoil it, are questions that hold a certain difficulty. In their favour are the marginal and provisional look with which they were erected. Their furtive nature means that they have materialised while trying to pass unnoticed. If there is heavy flooding one year and everything is washed away, nothing happens that can documentst be fixed, at the most some striking images for the news followed by starting all over again.

From the nature conservation angle the results seem no better than those offered by other intensive garden city suburban developments. I am referring to those urban fabrics that, legalised or not, have gradually appeared on the most unexpected mountainsides. They are equivalent to fragments of nature that gradually lose their tree density, as it is substituted by roofs, always steeply sloping and sometimes made of slate. Bits of landscape where all the underbrush and scrub vegetation has disappeared, substituted by balusters, cart wheels, gnomes or large earthenware pots in an almost horizontal position with flowers and cactuses spilling forth from them.

Huts and their entire semantic load will always be a counterpoint to these other forms of holiday home, not to mention

Más adelante aparecerán los surcos, las semillas, las verduras y los frutos del huerto. Y al final, la barraca y las construcciones anexas.

Curiosamente el efecto de vallado se convierte, a grandes rasgos, en el elemento configurador de estas estructuras. La densidad que adquieren estas cañas, debido a la escasa dimensión del espacio que se ha de acotar, es la causa de que todos estos conjuntos se parezcan entre sí y coincidan con cualquier otra imagen de estructuras similares que se tengan acumuladas en la memoria.

No cabe duda de que cuando topas con ellas ejercen un fuerte reclamo visual. Dilucidar a qué se debe este efecto o aclarar si estas construcciones son bellas o no, de si se integran en el paisaje o, por el contrario, lo desvirtúan, son cuestiones que entrañan una cierta dificultad. Tienen a su favor el aspecto marginal y de provisionalidad con que se han erigido. El carácter furtivo hace que se hayan materializado procurando pasar desapercibidas. Si algún año aparecen fuertes riadas y se lo llevan todo por delante, tampoco pasa nada que sea irreparable, como mucho imágenes impactantes para un telediarario y vuelta a empezar.

Desde el punto de vista de preservación de la naturaleza, no parecen mejores los resultados que ofrecen esas otras urbanizaciones suburbanas de ciudad jardín intensiva. Me refiero a esos tejidos urbanos que, legalizados o no, han ido apareciendo en las más inesperadas laderas de montañas. Equivalen a fragmentos de naturaleza que paulatinamente van perdiendo espesura de arbolado sustituido por cubiertas, siempre muy inclinadas y a veces de pizarra. Trozos de paisaje donde ha desaparecido toda vegetación de bajo bosque o de matorral, sustituida por balaustres, ruedas de carro, enanitos o grandes tinajas en posición casi horizontal de cuyas bocas emanan flores y cactus.

Las casetas y toda su carga semántica siempre serán un contrapunto a estas otras formas de segunda residencia y,

Urbanització Cala Montgó, Girona.

Les barraques i tota la càrrega semàntica que arrosseguen sempre seran un contrapunt a aquestes altres formes de segona residència i, no cal dir-ho, a aquelles altres construccions que cada cop més van omplint les pàgines de les revistes de decoració, en què es mostren cases d'un luxe inabastable. Xallets inhabitats per cossos envejables de llisor i proporció en posicions estàtiques, quasi inversemblants, com si fossin escultures de marbre bronzejat, disposats entre grans vidrieres que deixen entreveure uns espais increïbles, sempre desertitzats.

Em ve a la memòria un viatge que, ja fa força anys, un grup d'arquitectes vam fer a Seattle per seguir un curs de sostenibilitat, un terme que en aquella època era del tot desconegut a les nostres latituds. En una de les sessions del curs, i com a proposta innovadora, uns tècnics municipals ens van mostrar un fragment d'un vessant suburbà en el qual havien disposat petits horts i que havien assignat a veïns de la ciutat que els havien sol·licitat prèviament. La majoria eren immigrants orientals. Cada unitat estava tancada amb troncs i trossos de branques redreçades i clavades en sec, a la manera rústica. En cadascun d'aquests recintes apareixia, a la cota més alta, un petit buit ocupat per una taula i diverses cadires al voltant. La imatge del conjunt em va evocar directament els horts i les feixes de les nostres latituds. Probablement això no fou una simple casualitat i aquest fenomen es dona a quasi tots aquells llocs que se suposa que estan molt evolucionats, la qual cosa és ben significativa.

Moisés Gallego
Traduït per Jordi Palou

those other constructions that increasingly fill the pages of home interiors magazines which show houses of unattainable luxury. Villas inhabited by enviable, smooth and well-proportioned bodies in static, almost implausible positions, as if they were sculptures of tanned marble, arranged among great windows that allow a glimpse of some incredible, always desert-like spaces.

A trip comes to mind that quite some years ago I made to Seattle with a group of architects, to take a course on sustainability, a word that in those days was completely unknown in our climes. At one of the course sessions, and as a novel proposal, municipal experts showed us a fragment of a suburban mountainside on which small allotments had been arranged and assigned to neighbours of the city who had applied. The majority of those who applied were Far Eastern immigrants. The fence of each unit was made with trunks and strips of branches straightened out and nailed, rustic-style. In each of the plots, on the highest level, a small clearing appeared which was occupied by a table with several chairs around it. The overall image reminded me of the allotment gardens back at home. Probably this was no mere coincidence, and this phenomenon appears in all places that are supposedly advanced in their development, something which is highly significant.

Moisés Gallego
Translated by Debbie Smirthwaite

no digamos ya, a esas otras construcciones que cada vez más van llenando las páginas de las revistas de decoración, en que se muestran casas de un lujo inalcanzable. Chalés inhabitados por cuerpos envidiables de tersura y proporción en posiciones estáticas, casi inverosímiles, como si fuesen esculturas de mármol bronceado, dispuestos entre grandes vidrieras que dejan entrever unos espacios increíbles, siempre desertizados.

Me viene a la memoria un viaje que, hace ya bastantes años, un grupo de arquitectos hicimos a Seattle para recibir un curso de sostenibilidad, palabra que en aquellos tiempos era del todo desconocida en nuestras latitudes. En una de las sesiones del curso, y como propuesta novedosa, técnicos municipales nos mostraron un fragmento de una ladera suburbana en la que habían dispuesto pequeños huertos y que habían asignado a vecinos de la ciudad, previa solicitud. La mayoría de estos eran inmigrantes orientales. El vallado de cada unidad estaba hecho con troncos y trozos de ramas enderezados y clavados en seco, a la manera rústica. En cada uno de estos recintos aparecía, en la cota más alta, un pequeño vacío ocupado por una mesa y varias sillas alrededor. La imagen del conjunto me evocó directamente los huertos de feixa de nuestras latitudes. Probablemente esto no fue una simple casualidad y este fenómeno se dé en casi todos aquellos lugares a los que se supone muy evolucionados, lo cual es muy significativo.

Moisés Gallego